

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA

Warszawa, dnia 27 października 2008 r.

Druk nr 246 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ,
KOMISJI SPRAW EMIGRACJI I ŁĄCZNOŚCI Z POLAKAMI ZA GRANICĄ
oraz
KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ
o projekcie ustawy o obywatelstwie polskim (druk nr 246)

Marszałek Senatu w dniu 16 września 2008 r. skierował do Komisji Ustawodawczej, Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej projekt ustawy o obywatelstwie polskim w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 14 października 2008 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy o obywatelstwie polskim, wprowadziły do niego poprawki i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

W załączeniu przekazujemy informację o pozostawieniu projektu ustawy poza zakresem prawa Unii Europejskiej.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji
Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
(-) Mariusz Witczak

Przewodniczący Komisji
Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą
(-) Andrzej Person

projekt

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o obywatelstwie polskim

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o obywatelstwie polskim.

Jednocześnie upoważnia senatora Andrzeja Persona do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

USTAWA
z dnia
o obywatelstwie polskim¹⁾

Rozdział I
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady, warunki oraz tryb nabywania i utraty obywatelstwa polskiego, potwierdzania jego posiadania lub utraty oraz właściwość organów w tych sprawach.

Art. 2.

W dniu wejścia w życie ustawy obywatelami polskimi są osoby, które posiadają obywatelstwo polskie na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 3.

1. Obywatel polski posiadający równocześnie obywatelstwo innego państwa ma wobec Rzeczypospolitej Polskiej takie same prawa i obowiązki jak osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie.
2. Obywatel polski nie może wobec władz Rzeczypospolitej Polskiej powoływać się ze skutkiem prawnym na posiadane równocześnie obywatelstwo innego państwa i na wynikające z niego prawa i obowiązki.

Art. 4.

Obywatelstwo polskie nabywa się: z mocy prawa, przez nadanie obywatelstwa polskiego, uznanie za obywatela polskiego oraz przywrócenie obywatelstwa polskiego.

Art. 5.

1. Zmiany w ustaleniu osoby albo obywatelstwa jednego lub obojga rodziców podlegają uwzględnieniu przy określeniu obywatelstwa małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską, jeżeli nastąpiły przed upływem roku od dnia urodzenia się małoletniego.
2. Zmiany w ustaleniu osoby ojca, wynikające z orzeczenia sądu wydanego na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa lub o unieważnienie uznania, podlegają uwzględnieniu przy określeniu obywatelstwa małoletniego, chyba że małoletni osiągnął już pełnoletniość lub za jego zgodą, jeżeli ukończył szesnasty rok życia.

Art. 6.

1. Nadanie obywatelstwa polskiego rodzicom, uznanie ich za obywateli polskich oraz wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego obejmuje małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską.
2. Nadanie obywatelstwa polskiego jednemu z rodziców, uznanie go za obywatela polskiego oraz wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego obejmuje małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską, w przypadku gdy:
 - 1) drugiemu z rodziców nie przysługuje władza rodzicielska;
 - 2) drugie z rodziców złożyło oświadczenie o wyrażeniu zgody na nabycie lub utratę przez małoletniego obywatelstwa polskiego.

Art. 7.

Do nadania obywatelstwa polskiego małoletniemu, który ukończył szesnasty rok życia, uznania go za obywatela polskiego oraz utraty przez niego obywatelstwa polskiego wskutek wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa przez jego rodziców, wymagane jest oświadczenie o wyrażeniu zgody złożone przez małoletniego.

Art. 8.

Oświadczenia, o których mowa w ustawie, w sprawach związanych z nabyciem lub utratą obywatelstwa polskiego przyjmuje do protokołu:

- 1) wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo pobytu - od obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz od cudzoziemca przebywającego legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem pobytu na podstawie wizy lub w ruchu bezwizowym;
- 2) konsul - od osoby zamieszkałej w okręgu konsularnym.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się następujące ustawy: ustawę z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz ustawę z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9.

1. W sprawach uregulowanych w ustawie należących do właściwości konsulów stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z 2004 r. Nr 173, poz. 1808 oraz z 2007 r. Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1287), o ile ustawa nie stanowi inaczej.
2. W sprawach o nadanie obywatelstwa polskiego i wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.²⁾).
3. W sprawach innych niż wymienione w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.
4. W sprawach należących do właściwości wojewody organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, zwany dalej "ministrem".

Art. 10.

Wojewoda i minister mogą odstąpić od uzasadnienia decyzji w całości lub w części, wydanych na podstawie ustawy, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 11.

Wnioski, oświadczenia i dokumenty wymagane w sprawach uregulowanych w ustawie, sporządzone w języku obcym, składa się wraz z ich tłumaczeniem na język polski sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego lub przez konsula, chyba że umowa międzynarodowa stanowi inaczej.

Art. 12.

1. Dane cudzoziemca, małoletniego, wnioskodawcy, osoby lub wstępnych wymagane na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1, art. 32 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 1 pkt 1, art. 45 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 1 i art. 53 ust. 1 obejmują:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) nazwisko rodowe;
 - 3) datę i miejsce urodzenia;
 - 4) imię i nazwisko ojca;
 - 5) imię i nazwisko rodowe matki;
 - 6) płeć;
 - 7) obywatelstwo;
 - 8) stan cywilny;
 - 9) nr PESEL, jeżeli został nadany.
2. Dane małżonka cudzoziemca lub małżonka wnioskodawcy wymagane na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 7, art. 32 ust. 1 pkt 4, art. 45 ust. 1 pkt 4 obejmują:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) obywatelstwo.

Rozdział 2

Nabywanie obywatelstwa polskiego z mocy prawa

Art. 13.

1. Małoletni nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie, w przypadku gdy:
 - 1) co najmniej jedno z rodziców jest obywatelem polskim;
 - 2) urodził się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jego rodzice są nieznanymi, nie posiadają żadnego obywatelstwa lub ich obywatelstwo jest nieokreślone.
2. Małoletni nie nabywa obywatelstwa polskiego, jeżeli jego rodzice, z których jedno jest obywatelem polskim a drugie obywatelem innego państwa, w oświadczeniu złożonym zgodnie przed właściwym organem w ciągu trzech miesięcy od dnia urodzenia się małoletniego, wybrali dla niego obywatelstwo państwa, którego obywatelem jest jedno z rodziców, jeżeli według prawa tego państwa małoletni nabywa jego obywatelstwo.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 169, poz. 1417, Nr 250, poz. 2118 i Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 38, poz. 268, Nr 208, poz. 1536 i Nr

Art. 14.

Małoletni nabywa obywatelstwo polskie gdy został znaleziony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jego rodzice są nieznanymi, nie posiadają żadnego obywatelstwa, lub ich obywatelstwo jest nieokreślone.

Art. 15.

Małoletni cudzoziemiec, przysposobiony przez osobę lub osoby posiadające obywatelstwo polskie nabywa obywatelstwo polskie, jeżeli przysposobienie pełne nastąpiło przed ukończeniem przez niego 16 lat. W tym przypadku przyjmuje się, że małoletni cudzoziemiec nabył obywatelstwo polskie z dniem urodzenia.

Art. 16.

Do nabycia obywatelstwa polskiego przez repatriację stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 249, poz. 1828, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416).

Rozdział 3

Nadanie obywatelstwa polskiego

Art. 17.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie.

Art. 18.

1. Nadanie obywatelstwa polskiego następuje na wniosek cudzoziemca.
2. Nadanie obywatelstwa polskiego małoletniemu cudzoziemcowi następuje na wniosek jego przedstawicieli ustawowych.
3. W przypadku braku porozumienia między rodzicami każde z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu.

Art. 19.

1. Cudzoziemiec składa wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego, który zawiera:

- 1) dane cudzoziemca;
 - 2) adres i miejsce zamieszkania lub pobytu;
 - 3) informacje o rodzicach cudzoziemca i dalszych wstępnych, jeżeli posiadali obywatelstwo polskie;
 - 4) informacje o posiadaniu obywatelstwa polskiego w przeszłości, jego utracie oraz dacie nabycia obywatelstwa innego państwa;
 - 5) informacje o źródłach utrzymania cudzoziemca, jego osiągnięciach zawodowych, działalności politycznej i społecznej;
 - 6) informację o znajomości przez cudzoziemca języka polskiego;
 - 7) dane małżonka cudzoziemca;
 - 8) informację, czy cudzoziemiec ubiegał się o nabycie obywatelstwa polskiego w przeszłości;
 - 9) uzasadnienie.
2. Cudzoziemiec sprawujący władzę rodzicielską nad małoletnim cudzoziemcem umieszcza dodatkowo we wniosku:
- 1) dane małoletniego;
 - 2) informację, czy i przed jakim organem zostały złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na nabycie obywatelstwa, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 lub art. 7.
3. Wniosek przedstawiciela ustawowego o nadanie obywatelstwa polskiego małoletniemu cudzoziemcowi zawiera dane i informacje określone w ust. 1 pkt 1, 3-6, 8 i 9 oraz ust. 2 pkt 2. We wniosku umieszcza się również imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres przedstawiciela ustawowego.
4. Do wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego dołącza się:
- 1) dokumenty potwierdzające dane i informacje zawarte we wniosku, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 5, 7 lub ust. 2;
 - 2) posiadane dokumenty potwierdzające informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4;
 - 3) fotografie osób objętych wnioskiem.
5. Wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego składa się na formularzu, którego wzór określają przepisy wydane na podstawie art. 28 ust. 1.

Art. 20.

1. Wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego składa się, za pośrednictwem wojewody lub konsula, osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym. Przepis art. 8 stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań określonych w art. 19 ust. 1, 2 lub 3, lub nie dołączono do niego dokumentów, o których mowa w art. 19 ust. 4, organ przyjmujący wniosek wzywa wnioskodawcę do usunięcia braków w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.
3. Wojewoda i konsul przekazują Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej za pośrednictwem ministra wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi na podstawie art. 19 ust. 4 oraz własną opinią.
4. Minister, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego i sporządza opinię dotyczącą wniosku.
5. Organy, o których mowa w ust. 4, są obowiązane udzielić pisemnej informacji w terminie 30 dni. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ zobowiązany do udzielenia informacji powiadamia ministra.

Art. 21.

1. W przypadku gdy na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego wojewoda poweźmie wątpliwość, czy cudzoziemiec nie posiada już obywatelstwa polskiego, wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego.
2. W przypadku gdy na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku konsul, minister lub Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej poweźmie wątpliwość czy cudzoziemiec nie posiada już obywatelstwa polskiego, przekazuje wniosek do wojewody w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego.
3. W przypadku stwierdzenia w toku postępowania w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego, że cudzoziemiec posiada obywatelstwo polskie, wojewoda wydaje decyzję o potwierdzeniu posiadania obywatelstwa polskiego, zaś wnioskowi o nadanie obywatelstwa polskiego nie nadaje się dalszego biegu.

Art. 22.

W przypadku gdy wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi został złożony w czasie, gdy prowadzone jest wobec tego cudzoziemca postępowanie o uznanie za obywatela

polskiego albo postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego albo postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego umarza się.

Art. 23.

1. Wojewoda, konsul i minister przekazują wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej w każdym przypadku, kiedy Prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda i konsul informują ministra o przekazaniu wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 24.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadaje obywatelstwo polskie lub odmawia jego nadania w formie postanowienia.
2. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej przekazuje ministrowi kopię postanowienia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 25.

Cudzoziemiec nabywa obywatelstwo polskie w dniu wydania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia o nadaniu obywatelstwa polskiego.

Art. 26.

1. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej sporządza akty nadania obywatelstwa polskiego i zawiadomienia o odmowie nadania obywatelstwa polskiego.
2. Akt nadania obywatelstwa polskiego i zawiadomienie o odmowie nadania obywatelstwa polskiego, o których mowa w ust. 1, zawierają:
 - 1) informację o treści postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, datę jego wydania i numer;
 - 2) dane cudzoziemca, którego akt nadania obywatelstwa polskiego albo zawiadomienie o odmowie nadania obywatelstwa polskiego dotyczy:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) imię ojca i imię matki;
 - 3) oznaczenie organu sporządzającego akt nadania obywatelstwa polskiego albo zawiadomienie o odmowie nadania obywatelstwa polskiego oraz datę sporządzenia aktu albo zawiadomienia.

Art. 27.

1. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej przekazuje, w celu doręczenia wnioskodawcy, akty nadania obywatelstwa polskiego i zawiadomienia o odmowie nadania obywatelstwa polskiego:
 - 1) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych – jeżeli akt nadania obywatelstwa polskiego albo zawiadomienie o odmowie nadania obywatelstwa polskiego dotyczy cudzoziemca, którego wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego został złożony za pośrednictwem konsula;
 - 2) wojewodzie, który przyjął wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego.
2. Minister właściwy do spraw zagranicznych, za pośrednictwem konsula, który przyjął wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego, informuje niezwłocznie wnioskodawcę o nadaniu obywatelstwa polskiego albo o odmowie nadania obywatelstwa polskiego. Informacja może być przekazana przy pomocy urządzeń umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym lub za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych.
3. Minister właściwy do spraw zagranicznych, za pośrednictwem konsula, który przyjął wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego doręcza wnioskodawcy akt nadania obywatelstwa polskiego albo zawiadomienie o odmowie nadania obywatelstwa polskiego.
4. Wojewoda, który przyjął wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego doręcza wnioskodawcy akt nadania obywatelstwa polskiego albo zawiadomienie o odmowie nadania obywatelstwa polskiego.
5. Do doręczeń, o których mowa w ust. 3 i 4 stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczące doręczeń.

Art. 28.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego, liczbę i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku oraz wzory aktu nadania obywatelstwa polskiego i zawiadomienia o odmowie nadania obywatelstwa polskiego.
2. Wzór formularza wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego uwzględnia dane i informacje, o których mowa w art. 19 ust. 1 - 3.
3. Wzór aktu nadania obywatelstwa polskiego i zawiadomienia o odmowie nadania obywatelstwa polskiego uwzględnia dane, o których mowa art. 26 ust. 2.

Rozdział 4

Uznanie za obywatela polskiego

Art. 29.

1. Na wniosek cudzoziemca za obywatela polskiego uznaje się:

- 1) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 3 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub od 5 lat na podstawie prawa stałego pobytu, który posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym przebywa w rozumieniu odpowiednio art. 65 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 71 ust. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 165, poz. 1170 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416);
- 2) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawa stałego pobytu który:
 - a) pozostaje co najmniej od 3 lat w związku małżeńskim zawartym z obywatelem polskim lub
 - b) nie posiada żadnego obywatelstwa;
- 3) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, które uzyskał w związku z posiadaniem statusu uchodźcy nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) małoletniego cudzoziemca, którego jedno z rodziców jest obywatelem polskim, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawa stałego pobytu, a drugie z rodziców nie posiadające obywatelstwa polskiego wyraziło na to zgodę;
- 5) małoletniego cudzoziemca, którego co najmniej jednemu z rodziców zostało przywrócone obywatelstwo polskie, jeżeli małoletni przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawa stałego pobytu, a drugie z rodziców nie posiadające obywatelstwa polskiego wyraziło na to zgodę;

- 6) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie i legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 10 lat, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - a) posiada zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawo stałego pobytu,
 - b) posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym przebywa w rozumieniu odpowiednio art. 65 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 71 ust. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach.
2. Cudzoziemiec ubiegający się o uznanie za obywatela polskiego, z wyłączeniem cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, obowiązany jest posiadać znajomość języka polskiego potwierdzoną urzędowym poświadczeniem, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. Nr 90, poz. 999, z późn. zm.³⁾), świadectwem ukończenia szkoły w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwem ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim.
3. Do ustalenia, czy cudzoziemiec przebywa nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio art. 64 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach.

Art. 30.

Cudzoziemcowi odmawia się uznania za obywatela polskiego, w przypadku gdy:

- 1) nie spełnia żadnego z wymogów, o których mowa w art. 29;
- 2) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 31.

1. Uznanie za obywatela polskiego małoletniego cudzoziemca następuje na wniosek jego przedstawicieli ustawowych.
2. W przypadku braku porozumienia między rodzicami każde z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu.

Art. 32.

1. Cudzoziemiec składa do wojewody wniosek o uznanie za obywatela polskiego, który zawiera:
 - 1) dane cudzoziemca;
 - 2) adres i miejsce zamieszkania lub pobytu;
 - 3) informacje o źródłach utrzymania cudzoziemca w Rzeczypospolitej Polskiej, zajmowanym przez niego lokalu, jego osiągnięciach zawodowych, działalności politycznej i społecznej;
 - 4) dane małżonka cudzoziemca;
 - 5) informację, czy cudzoziemiec ubiegał się o nabycie obywatelstwa polskiego w przeszłości oraz czy posiadał obywatelstwo polskie;
 - 6) uzasadnienie.
2. Cudzoziemiec sprawujący władzę rodzicielską nad małoletnim cudzoziemcem umieszcza dodatkowo we wniosku:
 - 1) dane małoletniego;
 - 2) informację, czy i przed jakim organem zostały złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na nabycie obywatelstwa, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 lub art. 7.
3. Wniosek przedstawiciela ustawowego o uznanie za obywatela polskiego małoletniego cudzoziemca zawiera dane i informacje określone w ust. 1 pkt 1, 3, 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 2. We wniosku umieszcza się również imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres przedstawiciela ustawowego.
4. Do wniosku o uznanie za obywatela polskiego dołącza się:
 - 1) dokumenty potwierdzające dane i informacje zawarte we wniosku, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4 lub ust. 2;
 - 2) posiadane dokumenty potwierdzające informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 5;
 - 3) urzędowe poświadczenie, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, świadectwo ukończenia szkoły w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwo ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim, w przypadku gdy jest wymagane;
 - 4) fotografie osób objętych wnioskiem.
5. Wniosek o uznanie za obywatela polskiego składa się na formularzu, którego wzór określają przepisy wydane na podstawie art. 35 ust. 1.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 29, poz. 358, z 2002 r. Nr 144, poz. 1204, z 2003 r. Nr 73, poz. 661, z 2004 r. Nr 92, poz. 878 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 164, poz. 1365 i Nr 186,

Art. 33.

1. W przypadku gdy wniosek o uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca prowadzone jest postępowanie o nadanie obywatelstwa polskiego, postępowanie w sprawie o uznanie za obywatela polskiego umarza się.
2. W przypadku gdy wniosek o uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca prowadzone jest postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego zawiesza się do czasu zakończenia postępowania o przywrócenie obywatelstwa polskiego.

Art. 34.

1. Decyzję w sprawie uznania cudzoziemca za obywatela polskiego wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której postępowanie dotyczy.
2. Wojewoda przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, zwraca się do komendanta wojewódzkiego Policji, dyrektora delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, czy nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Do udzielania informacji, o których mowa w ust. 2, stosuje się art. 20 ust. 5, z tym że o przedłużeniu terminu organ zobowiązany do udzielenia informacji powiadamia wojewodę.

Art. 35.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o uznanie za obywatela polskiego oraz liczbę i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.
2. Wzór formularza wniosku o uznanie za obywatela polskiego uwzględnia dane i informacje, o których mowa w art. 32 ust. 1 - 3.

Rozdział 5

Przywrócenie obywatelstwa polskiego

Art. 36.

1. Cudzoziemcowi, który utracił obywatelstwo polskie przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie:

- 1) art. 11 i 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 7, poz. 44, z 1932 r. Nr 109, poz. 896, z 1934 r. Nr 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 81, poz. 548 oraz z 1946 r. Nr 15, poz. 106);
- 2) art. 11 lub 12 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4 poz. 25);
- 3) art. 13, 14 lub 15 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z 2001 r. Nr 42, poz. 475, z 2003 r. Nr 128, poz. 1175, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 oraz z 2007 r. Nr 120, poz. 818), w brzmieniu obowiązującym w dniu utraty obywatelstwa;
- przywraca się obywatelstwo polskie, na jego wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego.

2. Nie przywraca się obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi, który:

- 1) dobrowolnie wstąpił w okresie od 1 września 1939 r. do 8 maja 1945 r. do służby w wojskach państw nie będących państwami sprzymierzonymi;
- 2) przyjął w okresie od 1 września 1939 r. do 8 maja 1945 r. urząd publiczny w służbie państwa nie będącego państwem sprzymierzonym;
- 3) stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 4) działał na szkodę interesów Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 37.

1. Obywatelstwo polskie przywraca minister w drodze decyzji.
2. Nabycie obywatelstwa polskiego następuje w dniu wydania decyzji o przywróceniu obywatelstwa polskiego.
3. W sprawach o przywrócenie obywatelstwa polskiego stosuje się odpowiednio art. 21 ust. 2 i 3.

Art. 38.

1. Cudzoziemiec, o którym mowa w art. 36 ust. 1, składa wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego, który zawiera:
 - 1) dane cudzoziemca;
 - 2) adres i miejsce zamieszkania lub pobytu;
 - 3) oświadczenie o posiadaniu w przeszłości obywatelstwa polskiego oraz informacje o okolicznościach jego utraty;
 - 4) adres ostatniego miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed utratą obywatelstwa polskiego.
2. Do wniosku o przywrócenie obywatelstwa polskiego dołącza się:
 - 1) dokumenty potwierdzające tożsamość i obywatelstwo;
 - 2) dokumenty potwierdzające zmianę imienia i nazwiska, jeżeli takie nastąpiły;
 - 3) posiadane dokumenty potwierdzające utratę obywatelstwa polskiego;
 - 4) fotografię osoby objętej wnioskiem.
3. Wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego składa się na formularzu, którego wzór określają przepisy wydane na podstawie art. 42 ust. 1.

Art. 39.

1. W przypadku gdy wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego został złożony w czasie, gdy wobec cudzoziemca objętego wnioskiem prowadzone jest postępowanie o nadanie obywatelstwa polskiego, postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego umarza się.
2. W przypadku gdy wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego został złożony w czasie, gdy wobec cudzoziemca objętego wnioskiem prowadzone jest postępowanie o uznanie za obywatela polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego zawiesza się do czasu zakończenia postępowania o przywrócenie obywatelstwa polskiego.

Art. 40.

1. Wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego składa się do ministra. Cudzoziemiec zamieszkujący poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej składa wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego za pośrednictwem konsula właściwego dla jego miejsca zamieszkania.

2. Konsul przekazuje niezwłocznie ministrowi wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi na podstawie art. 38 ust. 2 oraz posiadane informacje i dokumenty istotne w sprawie.

Art. 41.

1. Przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 37 ust. 1, minister zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie pisemnej informacji, czy przywrócenie obywatelstwa polskiego nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz czy cudzoziemiec, który złożył wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego nie działał na szkodę interesów Rzeczypospolitej Polskiej.
 2. Do udzielenia informacji, o których mowa w ust. 1 stosuje się art. 20 ust. 5.

Art. 42.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o przywrócenie obywatelstwa polskiego oraz liczbę i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.
2. Wzór formularza wniosku uwzględnia dane i informacje, o których mowa w art. 38 ust. 1.

Rozdział 6

Utrata obywatelstwa polskiego

Art. 43.

Obywatel polski, który zrzeka się obywatelstwa polskiego, traci obywatelstwo polskie po uzyskaniu zgody Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

Art. 44.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może wyrazić obywatelowi polskiemu, na jego wniosek, zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

2. Wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego przez małoletniego pozostającego pod wyłączną władzą rodzicielską osoby lub osób nieposiadających obywatelstwa polskiego następuje na wniosek jego przedstawicieli ustawowych.
3. W przypadku braku porozumienia między rodzicami każde z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu.

Art. 45.

1. Obywatel polski składa wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, który zawiera:
 - 1) oświadczenie wnioskodawcy o zrzeczeniu się obywatelstwa polskiego;
 - 2) dane wnioskodawcy;
 - 3) adres i miejsce zamieszkania lub pobytu;
 - 4) dane małżonka wnioskodawcy;
 - 5) informację o ostatnim miejscu zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zamieszkuje poza tym terytorium.
2. Obywatel polski sprawujący władzę rodzicielską nad małoletnim umieszcza dodatkowo we wniosku:
 - 1) dane małoletniego;
 - 2) informację, czy i przed jakim organem zostało złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na utratę obywatelstwa polskiego, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 lub art. 7.
3. Wniosek przedstawiciela ustawowego o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego przez małoletniego zawiera dane i informacje określone w ust. 1 pkt 1, 2 i 5 oraz ust. 2 pkt 2. We wniosku umieszcza się również imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres przedstawiciela ustawowego.
 4. Do wniosku dołącza się:
 - 1) dokumenty potwierdzające dane i informacje zawarte we wniosku, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4 lub ust. 2;
 - 2) posiadane dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca jest obywatelem polskim;
 - 3) dokument potwierdzający posiadanie obywatelstwa innego państwa lub przyrzeczenie jego nadania;
 - 4) fotografie osób objętych wnioskiem.
5. Wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego składa się na formularzu, którego wzór określają przepisy wydane na podstawie art. 52 ust. 1.

Art. 46.

1. Wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego składa się osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym, za pośrednictwem wojewody lub konsula. Przepis art. 8 stosuje się odpowiednio.
2. Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań określonych w art. 45 ust. 1, 2 lub 3, lub nie dołączono do niego dokumentów, o których mowa w art. 45 ust. 4, organ przyjmujący wniosek wzywa wnioskodawcę do usunięcia braków w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.
3. Wojewoda i konsul przekazują niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej za pośrednictwem ministra wnioski o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi na podstawie art. 45 ust. 4.
4. Minister, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie pisemnej informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego i sporządza opinię dotyczącą wniosku.
5. Do udzielania informacji, o których mowa w ust. 4, stosuje się art. 20 ust. 5.

Art. 47.

1. Wojewoda, konsul i minister przekazują wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej w każdym przypadku, kiedy Prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania.
2. W przypadku, którym mowa w ust. 1, wojewoda i konsul informują ministra o przekazaniu wniosku o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 48.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyraża zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego lub odmawia jej wyrażenia w formie postanowienia.
2. Utrata obywatelstwa polskiego następuje po upływie 30 dni od dnia wydania postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Utrata obywatelstwa polskiego może nastąpić w terminie krótszym, niż określony w ust. 2, wskazanym w postanowieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej przekazuje ministrowi kopię postanowienia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 49.

1. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej sporządza zawiadomienia o treści postanowienia w sprawach o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.
2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:
 - 1) informację o treści postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, datę jego wydania i numer;
 - 2) dane osoby, której zawiadomienie dotyczy:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) imię ojca i imię matki;
 - 3) oznaczenie organu sporządzającego zawiadomienie oraz datę jego sporządzenia.

Art. 50.

Do doręczenia zawiadomień o treści postanowień w sprawach o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego stosuje się art. 27.

Art. 51.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, liczbę i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku oraz wzór zawiadomienia o treści postanowienia w sprawie wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.
2. Wzór formularza wniosku o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego uwzględnia dane i informacje, o których mowa w art. 45 ust. 1 - 3.
3. Wzór zawiadomienia o treści postanowienia w sprawie o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego uwzględnia dane i informacje, o których mowa w art. 49 ust. 2.

Rozdział 7

Potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego

Art. 52.

1. Każdy może wystąpić o potwierdzenie, iż posiada lub utracił obywatelstwo polskie.
2. Postępowanie w sprawie, o której mowa w ust. 1, może być wszczęte także z urzędu.
3. Decyzję w sprawie posiadania obywatelstwa polskiego lub jego utraty wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub ostatnie miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osoby, której postępowanie dotyczy, a w przypadku braku tej podstawy - wojewoda mazowiecki.

Art. 53.

1. Wniosek o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego zawiera dane osoby, której potwierdzenie dotyczy i jej wstępnych do drugiego stopnia oraz informacje o istotnych okolicznościach niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego i prawnego.
2. Osoba występująca z wnioskiem o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego jest obowiązana dołączyć dokumenty potwierdzające dane i informacje zawarte we wniosku, chyba że uzyskanie tych dokumentów napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody.

Art. 54.

1. Wniosek o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego składa się do wojewody. Osoba zamieszkująca poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może złożyć wniosek o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego za pośrednictwem konsula właściwego ze względu na miejsce jej zamieszkania.
2. Konsul niezwłocznie przekazuje wojewodzie wniosek wraz z załączonymi dokumentami oraz posiadane dokumenty i informacje o osobie, której postępowanie dotyczy.

Art. 55.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego, uwzględniając dane osoby której potwierdzenie

dotyczy i jej wstępnych do drugiego stopnia oraz informacje o istotnych okolicznościach niezbędnych do ustalenia rzeczywistego stanu faktycznego i prawnego.

Rozdział 8

Rejestry

Art. 56.

1. Minister tworzy i prowadzi w systemie teleinformatycznym centralny rejestr danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego, zwany dalej " rejestrem centralnym".
2. Rejestr centralny obejmuje dane z rejestrów prowadzonych w sprawach:
 - 1) nadania obywatelstwa polskiego;
 - 2) uznania za obywatela polskiego;
 - 3) przywrócenia obywatelstwa polskiego;
 - 4) wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego;
 - 5) wyboru dla małoletniego obywatelstwa innego państwa.
3. Rejestr centralny obejmuje również dane zawarte w dokumentach, o których mowa w art. 24 ust. 2 i art. 48 ust. 4.

Art. 57.

1. Rejestry, o których mowa w art. 56 ust. 2 pkt 1 i 4, prowadzi minister, wojewoda i konsul, każdy w zakresie swojej właściwości.
2. Rejestr, o którym mowa w art. 56 ust. 2 pkt 2 prowadzi minister i wojewoda, każdy w zakresie swojej właściwości.
3. Rejestr, o którym mowa w art. 56 ust. 2 pkt 3, prowadzi minister i konsul, każdy w zakresie swojej właściwości.
4. Rejestr, o którym mowa w art. 56 ust. 2 pkt 5, prowadzi wojewoda i konsul.
5. Wojewoda i konsul przekazują do rejestru centralnego dane zawarte w prowadzonych przez siebie rejestrach niezwłocznie po ich umieszczeniu we właściwym rejestrze.

Art. 58.

W rejestrach, o których mowa w art. 56 ust. 2 gromadzi się i przechowuje:

- 1) informacje o wnioskach i wydanych rozstrzygnięciach w sprawach nadania obywatelstwa polskiego, uznania za obywatela polskiego, przywrócenia obywatelstwa polskiego i wyrażenia zgody na zrzeczenia się obywatelstwa polskiego oraz o złożonych oświadczeniach o wyborze dla małoletniego obywatelstwa innego państwa;

2) dane dotyczące osób, które nabyły lub utraciły obywatelstwo polskie, określające:

- a) imię (imiona) i nazwisko,
- b) nazwisko rodowe,
- c) datę i miejsce urodzenia,
- d) imię i nazwisko ojca,
- e) imię i nazwisko rodowe matki,
- f) datę nabycia lub utraty obywatelstwa polskiego,
- g) płeć.

Art. 59.

1. Dane lub informacje przechowywane w rejestrze centralnym i rejestrach, o których mowa w art. 56 ust. 2, podlegają ochronie na podstawie odrębnych przepisów, o ile ustawa nie stanowi inaczej.
2. Dane lub informacje przechowywane w rejestrach udostępnia się:
 - 1) organom administracji państwowej,
 - 2) Policji,
 - 3) Straży Granicznej,
 - 4) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego
 - 5) Agencji Wywiadu,
 - 6) sądom,
 - 7) prokuraturze,
 - 8) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej,- w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.
3. Dane lub informacje przechowywane w rejestrze centralnym i rejestrach, o których mowa w art. 56 ust. 2, są udostępniane na pisemny wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 2.
4. Dane lub informacje przechowywane w rejestrze centralnym i rejestrach, o których mowa w art. 56 ust. 2, można udostępniać, bez konieczności składania pisemnego wniosku, o którym mowa w ust. 3, za pomocą urządzeń do teletransmisji danych, podmiotom, o których mowa w ust. 2, które spełniają łącznie warunki:
 - 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w rejestrze, kto, kiedy i w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;

- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania.
5. Dane lub informacje zawarte w rejestrze centralnym i rejestrach, o których mowa w art. 56 ust. 2, mogą być udostępniane organom lub instytucjom innych państw, gdy zezwala na to umowa międzynarodowa, którą Rzeczpospolita Polska jest związana.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 60.

W ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 21, poz. 125 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416 i Nr 171, poz. 1056) w art. 14 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Zgłoszenia zmian w obywatelstwie dokonuje właściwy wojewoda i minister właściwy do spraw wewnętrznych. Dane o nabyciu lub utracie obywatelstwa polskiego wojewoda lub minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazuje niezwłocznie do organu gminy właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego osoby, której zmiana dotyczy."

Art. 61.

W ustawie z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z 2004 r. Nr 173, poz. 1808 oraz z 2007 r. Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1287) w art. 25:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

"1) sporządza protokół z przyjęcia oświadczenia o wyrażeniu zgody, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 i art. 7 ustawy z dnia ... o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr ..., poz. ...), oraz oświadczenia o wyborze dla małoletniego obywatelstwa innego państwa, o którym mowa w art. 13 ust. 2 tej ustawy;"

2) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) przyjmuje od osób zamieszkałych w okręgu konsularnym wnioski o:

- a) nadanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej obywatelstwa polskiego,
- b) przywrócenie obywatelstwa polskiego,
- c) wyrażenie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego."

Art. 62.

Postępowania wszczęte na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 65, i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 63.

Centralny rejestr danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego prowadzony na podstawie art. 18e ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 65, staje się centralnym rejestrem danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego prowadzonym na podstawie art. 56 ust. 1 niniejszej ustawy.

Art. 64.

W razie złożenia wniosku o przywrócenie obywatelstwa polskiego przez osobę, wobec której prowadzone jest postępowanie o nadanie obywatelstwa polskiego lub postępowanie o uznanie za obywatela polskiego na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 65, postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego umarza się.

Art. 65.

Traci moc ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z 2001 r. Nr 42, poz. 475, z 2003 r. Nr 128, poz. 1175, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 oraz z 2007 r. Nr 120, poz. 818).

Art. 66.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Potrzeba przyjęcia nowej regulacji dotyczącej obywatelstwa polskiego nie powinna budzić wątpliwości, biorąc pod uwagę, iż obowiązująca ustawa z dnia 15 lutego o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z późn. zm.) uchwalona została ponad 45 lat temu w odmiennych warunkach ustrojowych i mimo, iż była kilkakrotnie nowelizowana w ostatnich latach, nie odpowiada aktualnym standardom. Obowiązująca ustawa o obywatelstwie nie dopuszcza również możliwości przywrócenia obywatelstwa polskiego, co postulują środowiska polonijne od 1990 r.

W roku 1999 Rząd wystąpił z inicjatywą legislacyjną przedstawiając nowy projekt ustawy o obywatelstwie polskim. Jednak, mimo, iż w dniu 29 czerwca 2000 r. ustawa została uchwalona przez Sejm, a następnie rozpatrzona przez Senat – procedura legislacyjna nie została zakończona i ostatecznie ustawa nie weszła w życie. Koniecznym w tej sytuacji stało się opracowanie kolejnego projektu ustawy o obywatelstwie polskim, uwzględniającego zarówno zmiany ustrojowe państwa wyrażone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i rozwój podstawowych zasad prawnych dotyczących obywatelstwa, w szczególności zasad zawartych w Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie przyjętej przez Radę Europy w 1997 r.

Przystąpienie Polski, z dniem 1 maja 2004 r., do Unii Europejskiej w znikomym tylko stopniu ma wpływ na regulację problematyki obywatelstwa polskiego – prawo wspólnotowe nie reguluje, bowiem kwestii obywatelstwa. Państwa członkowskie posiadają pełną autonomię w sprawach określania zasad nabycia i utraty obywatelstwa krajowego. Deklaracja w sprawie obywatelstwa państwa członkowskiego dołączona do Traktatu z Maastricht wyjaśniała, że kwestia posiadania przez daną osobę obywatelstwa państwa członkowskiego rozstrzygana jest wyłącznie w oparciu o prawo krajowe tego państwa.

Prawo międzynarodowe jedynie w ograniczonym stopniu reguluje problematykę obywatelstwa. Polska, po wypowiedzeniu zawartych z byłymi państwami socjalistycznymi dwustronnych umów w sprawie uregulowania podwójnego obywatelstwa, związana jest obecnie tylko Konwencją w sprawie pewnych zagadnień dotyczących kolizji ustaw o obywatelstwie oraz protokołem dotyczącym przypadku bezpaństwowości podpisaną w Hadze dnia 12 kwietnia 1930 r. (Dz. U. z 1937 r. Nr 47, poz. 361 i Nr 77, poz. 568) oraz Konwencją o obywatelstwie kobiet zameżnych otwartą do podpisu w Nowym Jorku dnia 20 lutego 1957 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 56, poz. 334). W 1999 r. Polska podpisała również Europejską Konwencję o Obywatelstwie Rady Europy, przygotowaną przy znaczącym udziale przedstawicieli władz polskich, która jest pierwszą umową międzynarodową całościowo regulującą problematykę obywatelstwa. Jej ratyfikowanie przez Polskę zasadne

będzie po uchwaleniu nowej ustawy o obywatelstwie polskim (obecnie wymagałoby zgłoszenia licznych zastrzeżeń), gdyż konwencja nakłada na państwa strony obowiązek wprowadzenia ułatwień w nabywaniu obywatelstwa dla pewnych kategorii cudzoziemców.

Przedstawiony projekt zawiera zasady ogólne oraz reguluje tryb i warunki nabywania, utraty i potwierdzania posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego, właściwość organów w tych sprawach oraz prowadzenie rejestrów. Jest on zgodny zarówno z normami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącymi obywatelstwa (art. 34 i art. 137), jak i zasadami wyrażonymi w Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie.

Przedmiotowa regulacja wprowadza dwie zasady ogólne dotyczące obywatelstwa polskiego, to jest: zasadę ciągłości obywatelstwa wyrażoną w art. 2 projektu, oraz zasadę wyłączności obywatelstwa polskiego wyrażoną w art. 3 projektu. Rozwija również zasady wyrażone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art. 34, który stanowi, że "Obywatelstwo polskie nabywa się przez urodzenie z rodziców będących obywatelami polskimi. Inne przypadki nabycia obywatelstwa polskiego określa ustawa" (ust. 1) oraz, że "obywatel polski nie może utracić obywatelstwa polskiego, chyba, że sam się go zrzeknie" (ust. 2).

Wyrażona w art. 2 projektu zasada ciągłości obywatelstwa polskiego gwarantuje trwałość obywatelstwa w czasie, począwszy od momentu jego nabycia, zgodnie z obowiązującymi w tym czasie przepisami, niezależnie od zmian, jakim podlega ustawodawstwo dotyczące obywatelstwa. Oznacza to, iż osoby, które nabyły obywatelstwo polskie na podstawie dawnych przepisów – następnie uchylonych, lub zmienionych – jeśli obywatelstwa polskiego nie utraciły, zachowują je zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie jego nabycia. Zasada ta jest równocześnie dyrektywą dla właściwych organów administracji publicznej w postępowaniu o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego.

Wyrażona w art. 3 projektu zasada wyłączności obywatelstwa polskiego wiąże się ściśle z problemem podwójnego (lub wielokrotnego) obywatelstwa, tworzy bowiem jasną dyrektywę kolizyjną w przypadku jego zaistnienia i pozwala na usuwanie jego niekorzystnych skutków. Projekt ustawy przyjmuje zasadę dopuszczalności wielości obywatelstw przy utrzymaniu bezwzględnego priorytetu obywatelstwa polskiego. Obywatel polski może posiadać równocześnie obywatelstwo polskie i obywatelstwo państwa obcego, ale nawet wówczas posiada wobec Rzeczypospolitej Polskiej takie same prawa i obowiązki, jak osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, tj. nie może wobec władz polskich

powoływać się ze skutkiem prawnym na posiadane równocześnie obywatelstwo obce lub na wynikające z niego prawa i obowiązki. Konsekwentnie, przy nabyciu obywatelstwa polskiego rezygnuje się z wymogu zwolnienia z posiadanego dotychczas obywatelstwa obcego, co oznacza, między innymi, iż Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadając obywatelstwo polskie nie będzie uzależniony od woli organów innych państw.

Projekt nowej ustawy o obywatelstwie polskim opiera się na podstawowych zasadach zawartych w Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie, w szczególności na zasadzie wyrażającej prawo każdego człowieka do obywatelstwa. Realizacja tego prawa nie prowadzi jednak do stworzenia szerokiej możliwości nabycia obywatelstwa polskiego, na przykład w drodze naturalizacji obligatoryjnej, czy też automatycznego odzyskiwania obywatelstwa polskiego przez określone kategorie cudzoziemców. Takie rozwiązania mogłyby powodować negatywne konsekwencje w stosunkach międzynarodowych.

Projekt ustawy, mając na uwadze zarówno przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jak i Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie oraz dotychczasowe uregulowania obowiązujące od wielu lat w prawie polskim, określa następujące sposoby nabycia obywatelstwa polskiego (art. 4):

- 1) z mocy prawa tj. przez urodzenie, znalezienie na terytorium RP, przysposobienie i repatriację (do nabycia przez repatriację stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz.532, z późn. zm.),
- 2) przez nadanie obywatelstwa polskiego,
- 3) przez uznanie za obywatela polskiego,
- 4) przez przywrócenie obywatelstwa polskiego.

Podstawową formą nabycia obywatelstwa polskiego pozostaje nabycie przez urodzenie w oparciu o zasadę prawa krwi (*ius sanguinis*). Jako uzupełniająca pozostaje nadal zasada prawa terytorium (*ius soli*) skutecznie dotychczas zapobiegająca przypadkom bezpaństwowości dzieci urodzonych lub znalezionych w Polsce, których rodzice są nieznanymi, lub którzy nie posiadają żadnego obywatelstwa. Innym ze sposobów nabycia obywatelstwa polskiego z mocy prawa jest nabycie przez przysposobienie pełne – w rozumieniu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – małoletniego cudzoziemca, który nie ukończył 16 lat przez osobę lub osoby posiadające obywatelstwo polskie. Przyniesienie pełne powodowało będzie nabycie obywatelstwa polskiego przez małoletniego z dniem jego urodzenia, bez względu na datę przysposobienia, jeśli nastąpi przed ukończeniem 16 roku życia przez przysposobionego. Jest to nowe uregulowanie, zgodne z wymogami Europejskiej Konwencji

o Obywatelstwie. Projekt ustawy pozostawia również możliwość wyboru obywatelstwa innego państwa dla małoletniego, którego jeden z rodziców jest obywatelem polskim, a drugi cudzoziemcem (prawo opcji), jeżeli rodzice złożą oświadczenie w tej sprawie przed właściwym organem w ciągu trzech miesięcy od urodzenia się dziecka. Przesłanki nabycia obywatelstwa z mocy prawa reguluje rozdział 2 projektu ustawy.

Podstawowym sposobem nabycia obywatelstwa polskiego przez cudzoziemca będzie jego nadanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (rozdział 3). Prezydent RP nie jest ograniczony w swoich konstytucyjnych kompetencjach żadnymi warunkami i może nadać obywatelstwo polskie każdemu cudzoziemcowi, na jego wniosek. Postanowienia Prezydenta w sprawach o nadanie obywatelstwa są ostateczne. W postępowaniu tym nie mają zastosowania przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego i nie służą od tych postanowień środki odwoławcze ani skarga do sądu administracyjnego.

W sposób odmienny od dotychczas obowiązujących przepisów o obywatelstwie polskim proponuje się uregulowanie nabycia obywatelstwa przez uznanie, rozszerzając w tym zakresie kompetencje wojewody (rozdział 4). W obowiązującym stanie prawnym o uznanie za obywatela polskiego może ubiegać się jedynie osoba o nieokreślonym obywatelstwie lub nieposiadająca żadnego obywatelstwa, jeżeli zamieszkuje w Polsce co najmniej 5 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich. Zaproponowane rozwiązania powiększają krąg cudzoziemców, którzy będą mogli się ubiegać o obywatelstwo polskie w tym trybie i zapewniają jednolite traktowanie cudzoziemców ubiegających się o uznanie za obywatela polskiego, likwidują bowiem element uznaniowości w postępowaniu przed wojewodą. W drodze uznania, o obywatelstwo polskie będą mogli ubiegać się cudzoziemcy, którzy w toku długoletniego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej zintegrowali się ze społeczeństwem polskim, znają język polski, mają zapewnione mieszkanie i źródła utrzymania, respektują polski porządek prawny oraz nie stanowią zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa. W wyniku postępowania administracyjnego, będą mogli nabyć obywatelstwo polskie również cudzoziemcy, dla których ułatwienia w nabyciu obywatelstwa zaleca Rada Europy w przywoływanej powyżej Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie: uchodźcy, osoby bez obywatelstwa, dzieci obywateli polskich oraz małżonkowie obywateli polskich. Zgodnie z zasadami określonymi w wymienionej Konwencji dotyczącymi zaskarżalności decyzji w sprawach obywatelstwa, konieczności ich uzasadniania i zapewniania kontroli sądowej –

przewiduje się, że postępowanie w sprawach o uznanie za obywatela polskiego będzie toczyło się zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.

Nowym tytułem nabycia obywatelstwa polskiego jest jego przywrócenie (rozdział 5). Wprowadzenie instytucji przywrócenia obywatelstwa polskiego spełnia oczekiwania znacznej liczby byłych obywateli polskich, którzy utracili obywatelstwo polskie z przyczyn politycznych i chcą dzisiaj do niego powrócić. Kryteria podmiotowe warunkujące nabycie obywatelstwa polskiego przez jego przywrócenie określone zostały w art. 36 projektu. Proponuje się, aby przywrócenie obywatelstwa następowało na wniosek zainteresowanej osoby. Zauważyć należy, że uzależnienie przywrócenia obywatelstwa polskiego od wniesienia przez zainteresowanego wniosku w tej sprawie, może budzić sprzeciw w środowiskach polonijnych. W 2000 r. podczas dyskusji w Sejmie i Senacie nad projektem ustawy o obywatelstwie polskim podnosiły się głosy Polonii, że obywatelstwo polskie powinno być przywracane automatycznie, z mocy prawa. Przyjęcie takiego rozwiązania mogłoby jednak spowodować negatywne konsekwencje w stosunkach Polski z innymi państwami, a niekiedy byłoby to sprzeczne z interesem danej osoby (m.in. gdy zajmuje stanowisko w służbie publicznej), mogłoby też wywołać poważne problemy dla osób posiadających dzisiaj obywatelstwo państwa, które wyklucza możliwość posiadania podwójnego obywatelstwa. Z tych powodów zdecydowano, iż przywrócenie obywatelstwa może następować tylko na wniosek osoby zainteresowanej.

Projekt opiera się na obowiązującej również w aktualnej ustawie zasadzie względnej niezbywalności obywatelstwa polskiego, sprowadzającej się w praktyce do zakazu pozbawiania osób obywatelstwa polskiego wbrew ich woli. Zgodnie z proponowanym przepisem art. 43 projektu ustawy, obywatel polski, który zrzekł się obywatelstwa polskiego traci je po uzyskaniu zgody Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Utrata obywatelstwa polskiego będzie następować po upływie 30 dni od daty wydania postanowienia Prezydenta w tej sprawie lub w terminie krótszym, jeżeli Prezydent tak zadecyduje (art. 48 ust. 2 i 3). Ponadto, zgodnie z oczekiwaniami wielu środowisk polonijnych, uproszczony został tryb zrzekania się obywatelstwa polskiego, a w szczególności zostały ograniczone wymogi dotyczące przedkładanych w tym postępowaniu dokumentów.

Szczegółowo uregulowane zostały kwestie związane z postępowaniem w sprawie potwierdzania obywatelstwa polskiego. Tryb ten uruchamiany będzie na wniosek osoby zainteresowanej, a także w przypadku pojawienia się, w toku postępowań o nadanie

obywatelstwa polskiego i wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, wątpliwości związanych z ustaleniem, czy wnioskodawca posiada lub utracił obywatelstwo polskie. W takich przypadkach organ właściwy - wojewoda - zobowiązany będzie do przeprowadzenia z urzędu postępowania w tej sprawie.

Projekt ustawy porządkuje kwestie związane z prowadzeniem rejestrów w sprawach związanych z nabyciem i utratą obywatelstwa polskiego określając: rodzaje rejestrów, zakres danych gromadzonych w rejestrach oraz podmioty zobowiązane do ich prowadzenia.

W toku prac senackich projekt ustawy był konsultowany z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych, którzy wyrazili pozytywną opinię o projekcie. Na posiedzenie senackich komisji rozpatrujących projekt ustawy w ramach I czytania zaproszony został również przedstawiciel Kancelarii Prezydenta, który nie przedstawił swojego stanowiska w sprawie projektu.

Wejście w życie nowej ustawy o obywatelstwie polskim będzie miało wpływ na wydatki budżetu państwa i pociągnie za sobą koszty w wysokości około 1.330.000,00 zł w skali rocznej. Koszty te obejmują:

- utworzenie 20 nowych etatów (po 1 w 15 województwach, 2 – województwie mazowieckim, 3 – w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji) x 4.500,00 zł, to jest łącznie 1.080.000,00 zł rocznie,
- wyposażenie 20 nowych stanowisk (20 etatów x 5.000,00 zł) – 100.000,00 zł,
- modernizacja centralnego rejestru o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego – 150.000,00 zł.

Wejście w życie ustawy nie spowoduje obciążenia dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nowej ustawy o obywatelstwie polskim spełnia wymogi Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz umożliwia ratyfikowanie przez Polskę Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/2375/08/DP/db,ma

Warszawa, dnia 24 października 2008 r.

Pan Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o obywatelstwie polskim (druk senacki nr 246) sporządzona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) w związku z art. 60 ust. 3 pkt 1 i ust. 5 Regulaminu Senatu przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza.

Szanowny Panie Przewodniczący.

W związku z projektem ustawy o obywatelstwie polskim (druk senacki nr 246; pismo z dnia 20.10.2008 r., nr BPS/KU-034/90-2/08) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie w dalszym ciągu pozwalam sobie zauważyć, że zachodzi wątpliwość co do intencji projektodawcy w zakresie warunków, jakie musi spełniać cudzoziemiec, będący obywatelem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej ubiegający się o uznanie za obywatela polskiego.

Na kwestię tę zwracałem również uwagę w piśmie z dnia 15.10.2008 r., nr Min.MD/2375/08/DP/ma, w którym zostało także przedstawione szczegółowe uzasadnienie powyższych wątpliwości.

Z poważaniem,

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
